

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Myndigheten för press, radio och tv

Yttrande över förslag till föreskrifter om mediestöd

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till ändrade föreskrifter om mediestöd som avser tillämpningen av mediestöd till allmänna nyhetsmedier enligt lagen (2023:0000) om mediestöd och den nya förordningen om mediestöd. Föreskrifterna innehåller bland annat¹ bestämmelser om: allmänna förutsättningar för mediestöd; särskilda förutsättningar för allmänt redaktionsstöd; särskilda förutsättningar för utökat redaktionsstöd; särskilda förutsättningar för distributionsstöd samt utgångspunkter vid prioritering av mediestöd.

I sak innebär förslaget att redaktionsstöd dels kommer att lämnas i form av allmänt redaktionsstöd vilket får användas till kostnader som är förknippade med den redaktionella verksamheten, dels som utökat redaktionsstöd som ska ges för insatser i svagt bevakade områden och för insatser på minoritetsspråk.

Det uppges att bestämmelser om distributionsstöd förs över från presstödsförordningen (1990:524), vilken upphör och integreras i den nya förordningen. Mediestöd uppges också komma att lämnas i form av ett tillfälligt stöd, ett övergångsstöd. Innovations- och utvecklingsstödet avvecklas och det så kallade "varannandagsstödet", det vill säga stödet för tidningsdistribution med anledning av övergången till utdelning av post varannan dag kvarstår².

Det nya mediestödet omfattar således fyra stödformer.

1. allmänt redaktionsstöd,
2. utökat redaktionsstöd,
3. distributionsstöd, och
4. övergångsstöd under perioden 2024-2028.

¹ Samtliga tillämpningsområden återfinns under 1 § i remitterat förslag till föreskrifter (MPRTFS 2023:0).

² Regleras numer i egen förordning (2021:1205) och berörs inte i remitterad konsekvensutredning.

Det nya mediestödet anges vara (med undantag för distributionsstödet) teknikneutralt. Mediets innehåll anges kunna bestå av text, ljud, bild och rörlig bild och inkluderar bland annat gratismedier.

Mediestöd i form av allmänt och utökat redaktionsstöd samt övergångsstöd uppges ska lämnas i mån av tillgång på medel (3 § förordningsförslaget). Distributionsstödet uppges komma att lämnas med ett fast belopp om 20 öre per exemplar av den tryckta abonnerade nyhetstidning som distribuerats (20 § förordningsförslaget).

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I propositionen (2022/23:133) *Ett hållbart mediestöd för hela landet* (hädanefter propositionen) föreslås ett nytt mediestöd, som är teknikneutralt och som lämnas i mån av medel. Stödet föreslås ha som syfte att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet samt främja tillgången på lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet. Propositionen kommer att utskottsbehandlas under hösten.

Parallellt arbetar Regeringskansliet med en ny förordning om mediestöd. Den nya regleringen som avses träda i kraft den 1 januari 2024 ska också godkännas av EU-kommissionen. Regeringen har i samband med att propositionen presenterades förklarat att den nya lagen och förordningen om mediestöd ligger nära det förslag som presenterades av Mediestödsutredningen. Utkastet till föreskrifter som tagits fram av Myndigheten för press, radio och TV (i det följande MPRT) anges mot bakgrund av vad som ovan redogjorts för ska ses som preliminära.

I det pressmeddelande som MPRT gått ut med i samband med remitteringen av förslaget till föreskrifter anges att anledningen till att MPRT redan nu utarbetat ett utkast till föreskrifter, det vill säga innan lagen och förordningen är beslutade och godkända av kommissionen, är signaler som myndigheten mottagit om att många av de sökande aktörerna är beroende av mediestödet för likviditeten i deras bolag och den redaktionella verksamheten och därmed snarast behöver veta om de kommer kunna erhålla stöd för 2024.

I konsekvensutredning hänvisar MPRT till förslaget om lag till mediestöd i propositionen och promemorian (Ds 2022:14) *Ett hållbart mediestöd för hela landets* (hädanefter promemorian) och förslag till mediestödsförordning (hädanefter förordningsförslaget) och MPRT:s utkast till föreskrifter. Det uppges att föreskrifterna kan komma att justeras efter synpunkter från berörda instanser och aktörer, efter riksdagens beslut om proposition samt regeringens beslut om förordning men att myndigheten utgått från Mediestödsutredningens förslag till förordning under arbetet med föreskrifterna. Därtill har MPRT beaktat inkomna remissvar och rådgjort med konsulter inom teknisk mätning av medier och ekonomisk redovisning.

Mediestödsnämnden vid Myndigheten för press, radio och tv (mediestödsnämnden) anges pröva frågor om mediestöd (9 § lagen om mediestöd). Det uppges också att nämnden från den 1 januari 2024 kommer att få en ny sammansättning. Ändringen innebär att den som är riksdagsledamot, statsråd eller anställd i riksdagen eller Regeringskansliet enligt utredningens förslag inte tillåts vara ledamot eller ersättare i nämnden. Detta anges också gälla den

som har ett förtroendeuppdrag på heltid, eller betydande del av heltid, i kommun eller region (10 § lagen om mediestöd).

Det uppges att MPRT agerar som kansli till nämnden och får meddela ytterligare föreskrifter om vissa specificerade frågor samt även meddela föreskrifter om verkställigheten av förordningen (37-38 §§ förordningsförslaget).

De allmänna förutsättningarna för mediestöd enligt den nya regleringen uppges ha mycket gemensamt med de nuvarande förutsättningarna för mediestöd, därför uppges ett flertal bestämmelser i de nuvarande föreskrifterna gällande grundkraven för stöd och för ansökan ha kunnat återanvändas eller införas med vissa ändringar.

Vad gäller bestämmelserna om distributionsstödet i presstödsförordningen (som upphör att gälla i samband med att den nya regleringen träder i kraft) anges att vissa bestämmelser (efter justeringar) flyttats till den nya mediestödsförordningen och andra förs över till myndighetens föreskrifter. Utkastet till de nya föreskrifterna anges också innehålla bestämmelser om distributionsstöd som förts över från MPRT:s nuvarande föreskrifter om presstöd (MPRTFS 2016:1). Dessa föreskrifter anges upphävas vid utgången av 2023.

Utkastet till föreskrifter uppges vara utformade i enlighet propositionens förslag till lag och förslagen till förordning i promemorian. Det uppges att det i föreskrifterna i första hand ska anges hur begrepp och bestämmelser ska uttolkas, vilka underlag som ska ges in vid ansökan och hur beviljade stöd ska redovisas. Förslagsställaren framhåller att det är lagen om mediestöd och den ännu inte beslutade förordningen om mediestöd som reglerar vilka aktörer som kan få stöd och under vilka förutsättningar i övrigt som stöd får lämnas.

I övrigt uppges att förslagsställaren gjort en genomgång av föreskrifterna i syfte att förtydliga regelverket. Vissa regler som inte har tillämpats eller som inte framstår som nödvändiga anges även ha tagits bort för att förenkla för de som har möjlighet att söka stöd.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren redogör på ett tydligt vis förslagets bakgrund och syfte där förutsättningarna för ärendet framgår.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Föreskrifter anges vara den enda formen av bestämmelser som MPRT kan utfärda som är bindande och det anges att myndigheten bedömt det nödvändigt att styra med bindande regler.

Om inga föreskrifter kommer till stånd uppges det vara otydligt för den sökande vilka krav som gäller för en ansökan och hur redovisningen av hur stödet använts ska göras. Otydligheten anges i och för sig till viss del kunna avhjälpas genom information under ansökningsförfarandet och anvisningar för exempelvis redovisning. En sådan lösning uppges dock minska tydligheten och förutsägbarheten för en sökande. Föreskrifterna anges underlätta i och med att en sökande får kunskap om vilka krav som ställs. Föreskrifterna anges också göra det tydligare hur mediestödsnämndens prövning ska gå till, vilket förslagsställaren framhåller ska bidra till transparens och rättssäkerhet.

Avsaknad av föreskrifter uppges kunna innebära ökad tidsåtgång och administrativa kostnader för de sökande genom att de behöver lägga mer tid på att förstå regelverket och

hur de kan visa att de uppfyller kraven för att kunna beviljas stöd, samtidigt som det riskerar att försvåra myndighetens handläggning.

Vidare anges att det i föreskrifterna förtydligas dels vilka krav som ställs på en ansökan om mediestöd för att mediestödsnämnden ska kunna pröva ansökan, dels vilka krav som ställs för redovisning av hur stöden använts och hur regleringens krav efterlevts. En utgångspunkt för myndigheten anges, liksom tidigare, varit att föreskrifter, ansökningsförfarande och redovisning för mediestödet så långt det är möjligt ska utformas likadant inom de olika stödformerna. Detta för att underlätta den administrativa bördan för aktörer som söker flera av de olika stödformerna. Det anges vidare att stödformerna för första gången kommer att sökas samtidigt under en gemensam ansökningsperiod.

Stödet ska också vara teknikneutralt, vilket anges innebära att olika medieslag kan söka stöd. Förslagsställaren framhåller att innehåll kan bestå av text, bild, ljud eller rörlig bild och det kan vara såväl tryckta medier som webbaserade, prenumererade eller gratismedier. De kvantitativa kraven i förordningen avseende viss andel redaktionellt innehåll och exklusivt, egenproducerat innehåll, god användarförankring och hög regelbundenhet uppges på något sätt behöva bedömas eller mätas. Förslagsställaren anger här att olika sätt för teknisk redovisning har övervägts med beaktande av administrativa kostnader för de sökande, myndighetens handläggning samt behovet av likabehandling och rättssäkerhet.

I sin enklaste form skulle den sökande kunna intyga att kraven är uppfyllda utan mätning, redogör förslagsställaren. Detta har dock bedömts som otillräckligt då det nya mediestödet ges i mån av tillgängliga medel, varför det anges vara viktigt att säkerställa att ansökningar från olika medieslag behandlas likvärdigt. Mätning föreslås därför i stället genomföras av ett oberoende mätinstitut med specialistkompetens och väldokumenterad erfarenhet inom mediemätning alternativt genomföras av det allmänna nyhetsmediet självt utifrån myndighetens anvisningar och att underlaget sedan granskas av en auktoriserad revisor. Vid utformningen av anvisningarna uppges att branschstandarder och förfaranden som redan tillämpas inom ramen för till exempel krav på e-plikt till Kungliga biblioteket använts där möjligt.

Förslagsställaren anger vidare att mätningen kan ske genom olika mätverktyg, inklusive ett gratis tillgängligt mätverktyg. Det uppges kunna ske såväl genom automatisering som manuellt för att ge större flexibilitet för de sökande att välja det sätt som är mest fördelaktigt utifrån aktörens förutsättningar.

Avseende krav på att främja tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning anges att dessa följer direkt av regleringen och har utformats så att det beaktar storleken och förutsättningarna för aktörerna liksom den tekniska utvecklingen. Detta anges ge utrymme för aktörerna att utifrån sina förutsättningar välja åtgärder i arbetet med att förbättra tillgängligheten till mediets innehåll för personer med funktionsnedsättning.

En alternativ lösning med krav på vissa specifika åtgärder eller tillgänglighetstekniker uppges ha större inverkan på företagen. Om inga föreskrifter kommer till stånd för denna del uppges att det skulle bli otydligt för den sökande vilka krav som gäller.

Regelrådet gör följande bedömning. Vilka alternativ som bedömts tillgängliga samt konsekvenserna av att inte reglera enligt vad som föreslås i remissen framgår. Konsekvensutredningen innehåller även motiveringar avseende de alternativa lösningarna.

Regelrådet finner därför redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att Europeiska kommissionen under andra halvan av kalenderåret 2023 förväntas besluta om det nya mediestödet i form av ny lag och förordning ska anses förenligt med den inre marknaden i enlighet med artikel 107.3.c. I konsekvensutredningen framhålls att mediestödssystemet bör vara förenkling med EU:s statsstödsregelverk med den utformning som föreslås i promemorian (Ds 2022:14). Det anges även att nuvarande stöd bedömts vara proportionerligt, bland annat mot bakgrund av begränsningen av stödintensiteten till 75 procent av rörelsekostnaderna.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att det är Regeringens avsikt att lagen om mediestöd och den nya förordningen om mediestöd ska träda i kraft den 1 januari 2024. MPRT:s föreskrifter om mediestöd uppges vara avsedda att träda i kraft vid samma tidpunkt. Förordningen (MPRTFS 2016:1) om presstöd och föreskrifterna (MPRTFS 2021:2) om mediestöd upphävs också vid utgången av 2023.

Det anges att myndigheten arbetar för att kunna inleda ansökningsförfarandet så snart som möjligt för att hjälpa branschen att klara finansieringen under början av 2024. Myndigheten uppges därför planera för att inleda ansökningsomgången i oktober eller november 2023.

Berörda aktörerna anges informeras på olika sätt om förfarandet och om att de aktuella bestämmelserna i såväl lag, förordning som föreskrifter kan komma att ändras innan årsskiftet. Beslut om mediestöd för år 2024 enligt den nya regleringen beräknas fattas av mediestödsnämnden under det första kvartalet 2024.

Under föreskriftsarbetet under våren och försommaren 2023 anges att MPRT haft möten med bland annat företrädare för Tidningsutgivarna, Gratistidningarnas Förening, Sveriges Tidskrifter, distributionsföretagen och Kantar Sweden om det nya mediestödet och ansökningsförfarandet under hösten 2023. Det uppges också att myndigheten planerar att anordna ett webinarium där det nya stödet presenteras för aktörerna och deltagarna får möjlighet att ställa frågor. Det anges även att MPRT ska medverka på ett webinarium som arrangeras av Tidningsutgivarna.

I konsekvensutredningen anges också att det på myndighetens webbplats kontinuerligt publiceras uppdaterad information om de kommande stödformerna, inklusive en vägledning om hur en aktör söker stöd och anvisningar för teknisk redovisning. Anställda på MPRT anges också kontinuerligt svara på frågor om stödformerna och hur ansökan ska göras, både via epost och telefon.

Regelrådet gör följande bedömning. Sett till ärendets brådskande natur, vilket förslagsställaren med tydlighet redogör för i remitterat förslag, är det enligt Regelrådets bedömning av särskild vikt att föreskrifternas konsekvenser för berörda aktörer kommuniceras tydligt. Förslagsställarens redovisning hade med fördel här också kunnat

innehålla en redogörelse för innebörden av övergångsstödet, även om detta görs i andra delar av konsekvensutredningen och därmed inte är någon väsentlig brist.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges i konsekvensutredningen att det fanns 515 redaktioner som producerade innehåll för 384 olika medier i juni 2023. Detta uppges motsvara en minskning om 14 procent sedan 2015, då Institutet för mediestudiers årsboks mätningar inleddes. Antalet uppges dock inkludera Sveriges Radios 26 titlar med lokalbevakande redaktioner och Sveriges Televisions 21 titlar med lokalbevakande redaktioner, vilka inte har rätt till stöd. Andelen redaktioner i procent per mediaslag uppges vara 51 procent för dagspress, 18 procent för gratistidningar, 21 procent för etermedier och 10 procent för webbmedier enligt förslagsställarens redogörelse av data från Institutet för mediestudiers kommundatabas.

En mediekategori som ökar anges vara lokala fristående nyhetssajter och bloggar, ibland kallat hyperlokala medieaktörer. Arbetet med dessa anges kunna vara både ideellt eller professionaliserat och finansieras genom exempelvis frivilliga bidrag. Denna medietyp uppges bestå av konton, sidor eller andra typer av samlingar på sociala medier likväl som bloggar eller hemsidor. Ett krav för att få stöd är att sökande är en juridisk person, vilket inte alltid är fallet vad gäller denna medietyp där verksamheten kan drivas av enskilda individer eller av en mindre grupp. Det uppges dock vara möjligt för exempelvis en enskild individ som driver ett hyperlokalt nyhetsmedium att etablera en juridisk person i syfte att söka stöd. För att beviljas det nya allmänna redaktionsstödet eller utökade redaktionsstödet anges det emellertid krävas att andra villkor är uppfyllda, bland annat att det allmänna nyhetsmediet har redaktionell personal motsvarande minst två årsarbetskrafter och en stödgrundande kostnad (lönekostnad inklusive sociala avgifter) om minst 750 000 kronor (7 § förordningsförslaget och 40 § MPRT:s utkast till föreskrifter).

Nya medieaktörer uppges ofta vara snabbväxande, särskilt de som är verksamma digitalt. Dessa mediekategorier breder ut sig mest över landet, något som enligt MPRT framför allt märks då dessa medietyper har en kort medellivslängd jämfört med traditionell media. Små hyperlokala nyhetssajter tillsammans med nya koncerner med antingen gratistidningar eller nyhetssajter uppges stå för de flesta både nystarter och nedläggningar. Omkring 40 procent av de som startat sedan 2015 anges redan var nedlagda. Även public service-bolagen anges stå för en stor del av nystarterna.

Den svenska mediemarknaden har under relativt lång tid präglats av en ökande ägarkoncentration, genom vilken ett antal av landets tidningar, radio- och tv-kanaler kommit att ingå i större koncerner, enligt förslagsställarens konsekvensutredning. Skapandet av större tidningsgrupper har ofta, inte minst från ägarhåll, lyfts fram som en strategi för att hantera den ökande konkurrensen på mediemarknaden.

Den svenska tidningsmarknaden uppges idag domineras av tre ägarsfärer: Bonnier, Schibsted och NTM Media. Det anges att det under 2021 genomfördes ett antal affärer som ytterligare förstärkte koncentrationstendenserna på tidningsmarknaden. Hit anges, inte minst, korsägandet mellan Bonnier News Local och Gota Media samt de två bolagens förvärv av Skånska Dagbladets Tidningsrörelse höra. Nämnda exempel uppges ytterligare stärka Bonniers position som den största aktören på den svenska tidningsmarknaden. Med

tidningarna i storstäderna (Di, DN, Expressen och HD-Sydsvenskan) och lokaltidningsföretagen Bonnier News Local samt Hall Media svarar Bonniers svenska tidningsrörelse för en omsättning på 6,1 miljarder kronor.

Fem dagspresskoncerner anges idag stå för drygt 60 procent av landets lokalredaktioner och i övrigt inom dagspressen anges flera lokala och regionala tidningar kontrolleras av koncerner ägda av ideella stiftelser. Sammantaget uppges det röra sig om cirka 60 företag eller företagsgrupperingar som tillsammans (under 2021) svarade för utgivningen av ungefär 140 dagstidningar.

I underlaget för den medel- och högfrekventa pressen med utgivning tre till sju dagar i veckan uppger förslagsställaren att det ingår 31 bolag. Elva av dessa anges ge ut minst en tidning i någon av de tre storstäderna och tjugo uteslutande i landsorten. Antalet företag i den här gruppen anges successivt ha minskat i takt med att landets tidningskoncerner valt att samla sina lokaltidningar i gemensamma bolag.

Totalt uppges de 31 bolagen omsatt 13 507 miljoner kronor under 2021, inklusive driftsstöd. Deras totala rörelseresultat anges ha varit 836 miljoner kronor medan bruttomarginalen i median var + 4,5 procent.

I redovisningen av gruppen fådagartidningar eller den lågfrekventa dagspressen med utgivning en eller två dagar i veckan uppges totalt 28 olika bolag och företagsgrupperingar ingå. Trots att fådagarspressen svarar för omkring två femtedelar av landets dagstidningstitlar uppges deras bidrag till den sammanlagda branschekonomin vara blygsam. Den totala omsättningen hos gruppen anges ha uppgått till 331 miljoner kronor under 2021.

Gratistidningarna anges ha, till skillnad från den betalda pressen, ett mycket tydligt och primärt intäktsben – reklamintäkter. Till dessa intäkter anges det sedan kunna komma andra från evenemang och liknande. Men dessa, anger förslagsställaren, är avgjort mindre. Gratistidningarna anges vidare ha en stor inbördes variation och rymmer allt från redaktionellt genomarbetade nyhetstidningar till enklare annonsblad. Enligt Gratistidningarnas förening ges medlemmarnas tidningar ut i 162 av landets 290 kommuner, 16 stadsdelar i Stockholm och 3 stadsdelsområden i Göteborg. Föreningen uppges ha 127 medlemstitlar som drivs av 57 företag. Förslagsställaren anger vidare att det bland de större utgivande bolagen finns Ge-Te Media som bland annat ger ut tidningar i Stockholmsområdet, samt Bonnierägda Lokaltidningen Mediacenter i Helsingborg. Medlemmarnas totala omsättning har Gratistidningarnas Förening uppskattats till cirka 790 miljoner kronor³. Vid medräkning av de titlar som ingår i koncerner och de tidningar som inte är medlemmar uppskattas branschens omsättning till omkring en miljard kronor.

Bland de tänkbara medieaktörerna som kan komma att ansöka om mediestöd ingår alltså allt från de stora morgontidningarna till små annonsblad med någon enstaka sida redaktionellt innehåll i varje nummer eller ännu mindre hyperlokala medieaktörer. Redaktionerna uppges variera kraftigt i storlek från börsnoterade företagskoncerner till enmansredaktioner. Förslagsställaren framhåller att alla troligen inte uppfyller de krav som ett nyhetsmedium måste uppfylla för att kvalificera sig för stöd.

³ Enligt förslagsställaren beror uppskattningen på att de tre koncernens gratistidningar inte särredovisas i siffror från UC, se sida 11 i remitterad konsekvensutredning.

Det anges vidare att stödpengarna för 2021 fördelades utifrån dåvarande reglering över följande olika tidningsgrupper, inklusive stöd till eventuella gratistidningar och andra nyhetsmedier: Bonnier News med Bonnier News Local erhöll störst andel, 30 procent (277 miljoner), av det totala stödet, som gick till trettiofem titlar, samtliga dagstidningar. Norrköpings Tidningsars Media erhöll 14 procent (132 miljoner) av stödet som fördelade sig över tjugo olika titlar, fjorton titlar tillhörande Stampen beviljades 11 procent (101 miljoner) av stödet. Och medan Gota Media beviljades 7 procent (67 miljoner) fördelat på sexton titlar så beviljades Schibsted 6 procent (53 miljoner) för fyra titlar, en av dessa var nyhetstjänsten Omni.

Vidare uppges att gruppen "Övriga" tilldelades cirka 203 miljoner kronor av de totala stödpengarna. Detta anges vara en grupp som utgjordes av en mängd olika typer av nyhetsmedier som inte kontrollerades av någon tidningskoncern. En stor andel uppges utgöras av 31 st dagstidningar, främst med en- eller tvådagarsutgivning, som totalt fick 16 procent av stöden. 44 olika gratistidningar anges ha beviljats 4 procent av de totala stödpengarna och tjugofyra andra medier erhöll 1 procent. Den sistnämnda kategorin anges ha utgjorts av webbsajter, radio, tv, tidskrifter och reportagebyråer. I kategorin övriga uppbar dagstidningarna till störst del driftsstöd, gratistidningarna erhöll framför allt lokalt stöd medan redaktionellt stöd var det vanligaste stödet till andra nyhetsmedier.

Det anges också att gratispressen under pandemin tilldelades stöd i form av redaktionellt stöd till allmänna nyhetsmedier. 23 gratistidningar uppges då ha tilldelats totalt 25 miljoner kronor. Till detta uppger förslagsställaren att 102 gratistidningar tilldelades 30 miljoner kronor av det tillfälliga covid-19-stödet för distribution.

Under 2022 anges det totala beloppet för samtliga stödformer ha fördelats på 189 titlar.

Under ansökningsomgången för redaktionsstödet 2022 uppges det ha kommit in totalt 102 ansökningar. Av de 102 ansökningarna uppges 45 avsett prenumererade tidningar, 23 gratistidningar, 33 webbtidningar och ett ljudmedium. Sammanlagt anges 84 medier beviljats stöd.

Förslagsställaren redogör också för hur stödet år 2022 beviljades utifrån en uppdelning enligt EU:s SME-definition:

- Mikro (färre än tio anställda): 37 st
- Små (10-15 anställda): 17 st
- Medel (51-250 anställda): 8 st
- Stora (251 eller fler anställda): 5 st

Det framhålls dock att ett bolag kan ge ut flera nyhetsmedier, särskilt medelstora och stora bolag och att uppdelningen enligt EU:s SME-definition i enskilda fall kan vara missvisande, exempelvis om ett moderbolag med ett fåtal anställda är det utgivande företaget för ett nyhetsmedium samtidigt som arbetstagarna är anställda i andra bolag. Det anges att, eftersom MPRT inte samlar in uppgifter på koncernnivå utan endast om det bolag som söker stöd, är det bara angivna uppgifter som finns att tillgå.

Vad gäller sådana medieaktörer som tidigare avstått från att söka mediestöd enligt det nuvarande stödsystemet och därför inte varit direkt berörda av MPRT:s nu gällande föreskrifter vill MPRT inledningsvis poängtera att myndighetens bild historiskt sett är att de mediehus som sett att de har haft möjlighet att uppfylla kraven för press- och mediestöd också ansökt om stöd. Det anges dock att MPRT också vill ge en översiktlig beskrivning av

de aktörer som tidigare inte har sökt press- och mediestöd för att ge en uppfattning om vilka de är och deras storlek.

Det anges att samtliga dagstidningskoncerner fick någon form av mediestöd under 2021. Bonnier och Nya Wermlands-Tidningen uppges vara de enda koncerner som gav ut en handfull titlar vilka inte sökt någon form av stöd (utöver eventuellt distributionsstöd, vars syfte inte är att vara kostnadstäckande utan att främja samverkan mellan tidningar och så stor spridning av dagstidningar som möjligt). Bland dessa titlar uppges förslagsställaren att Dagens Nyheter, Dagens Industri (Bonnier-koncernen) och Nya Wermlands-Tidningen, Arvika Nyheter samt Nya Kristinehamnsposten (NWT-koncernen) återfinns.

I konsekvensutredningen uppges även att Dagens Nyheter och Dagens industri år 2021 omsatte 1 371 603 kronor respektive 857 841 kronor⁴. NWT:s titlar uppges inte redovisa separat.

Regelrådet gör följande bedömning. Redovisningen av de berörda företagens sammansättning, omsättning, företagsstruktur med mera är genomgående tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Förslagsställaren anger att för företag som avser söka mediestöd ska tidsåtgången och de administrativa kostnaderna sättas i relation till möjligheten att få statligt stöd. Att ansöka om stöd anges vara förenat med administrativa kostnader, detsamma anges gälla att upprätta en handlingsplan för tillgänglighetsarbetet och att redovisa hur beviljat stöd använts.

Att lämna de *grunduppgifter* som behövs för att mediestödsnämnden ska kunna bedöma om den sökande uppfyller kraven på att vara ett allmänt nyhetsmedium uppges ta högst ett par timmar i anspråk. Handlingar som skuldfrihetsintyg, utgivningsbevis och firmateckningsbevis anges enkelt kunna beställas från aktuella myndigheter. MPRT anger att de använder en e-tjänst för ansökan som innan ansökan i sin helhet slutligen skickas in kan spara uppgifterna efter hand. Detta anges underlätta ansökningsförfarandet.

Arbetsinsatsen vad gäller *främjande av tillgänglighet* för personer med funktionsnedsättning anges bero på mediets nivå av tillgänglighet och på vilken insats som mediet planerar att genomföra. Att upprätta en handlingsplan för tillgängliggörande av det redaktionella innehållet för personer med funktionsnedsättning och genomföra ansökan i denna del anges troligen kunna göras på några timmar av en person som har god kunskap om nyhetsmediets tillgänglighetsarbete. Att träffa användargrupper och ha kontinuerliga möten och uppföljningar med dessa anges ta ytterligare timmar i anspråk, till sitt antal beroende på mediets ambition.

Att ta fram underlag för *redovisningen av om vissa allmänna förutsättningar för mediestöd* är uppfyllda anges även det vara förenat med tidsåtgång och administrativa kostnader för de som söker mediestöd. Underlaget uppges kunna tas fram automatiserat eller manuellt

⁴ Regelrådet utgår från att detta är en felskrivning och antar att beloppen är skrivna i tusentalskronor, vilket skulle ge en ungefärlig omsättning om 1,4 miljarder respektive 857 miljoner för tidningarna.

beroende på den sökandes förutsättningar. De företag som har effektiva rutiner för leverans av e-plikt till Kungliga biblioteket bedöms komma att få mindre kostnader för att genomföra nödvändiga mätningar, oavsett om det sker digitalt eller manuellt. De företag som har mindre effektiva rutiner kommer på motsvarande sätt få högre kostnader för mätningen.

Det uppges vara möjligt för en aktör att investera i ett rapporteringssystem för att skapa en automatisk process för att ta fram det underlag som krävs för att mäta utgivningen. Vilken investering som krävs anges kunna variera stort beroende på bland annat vilka system, rutiner och tekniskt kunnande som finns hos nyhetsmediet och omfattningen av utgivningen. MPRT uppskattar en initial investering till mellan 30 000 och 130 000 kronor. Beräkningen anges vara gjord med hjälp av en teknisk konsult utifrån ett vidareutvecklingsprojekt av ett av de redaktionella system som används på marknaden och med externa utvecklare med ett snittpris på 1300 kronor i timmen. Om företaget har en egen utvecklingsavdelning och ett väldokumenterat system anges att kostnaderna borde bli lägre. Vissa företag som äger flera medietitlar eller som ingår i större koncerner uppges också kunna dela på kostnaden. Efter att företaget genomfört en sådan investering beräknas den administrativa tidsåtgången bli mycket låg, enligt förslagsställaren. För ett företag som väljer att göra inrapporteringen manuellt uppskattas tidsåtgången till 30 till 60 minuter per utgåva under den period som mätningen ska göras.

Förutsättningarna för de sökande uppges variera beroende på exempelvis om produkten är digital eller en tryckt tidning, samt vilka system, rutiner och tekniskt kunnande som finns hos respektive företag och vilken omfattning utgivningen har. Förslagsställaren framhåller att det av de skälen är svårt att mer noggrant uppskatta tidsåtgång och de administrativa kostnaderna för att ta fram underlaget för mätning för de aktörer som kan söka stödet.

Underlagen för mätning anges därefter ska granskas av en oberoende kvalificerad revisor. Kostnader för expertutlåtanden såsom revisorsintyg uppges vanligen klassas som andra kostnader än administrativa och av den anledningen anges att myndigheten inte redogör för dessa kostnader i detalj.

Som alternativ till egen mätning och revisorsrapport anges den sökande kunna välja att i stället bifoga intyg från ett oberoende mätinstitut. Nyhetsmediet får då ersätta mätinstitutet för revisionen.

Det anges att MPRT har ett upparbetat samarbete med Kantar Sweden som utfärdar denna typ av intyg. Det uppges vidare att kostnaden för att anlita ett oberoende mätinstitut är högre än om enbart en revisor anlitas och skälet är att mätinstitutet utför en del av arbetet med mätningen som sökande annars behöver utföra själv. Det uppges dock vara svårt att säga om den totala kostnaden för den sökande blir högre eller lägre beroende på vilket alternativ som väljs. Detta anges bero på att den sökandes kostnad för att själv utföra en del av arbetet med mätningen är beroende av de faktorer som redogjorts för ovan och som kan variera mellan olika sökande. En kostnad kan dessutom utgöras av investering i ett rapporteringssystem, en engångskostnad som därefter kan användas för att ta fram underlag för ansökningar över flera år.

I konsekvensutredningen anges också att den som tagit emot stöd ska lämna en *ekonomisk redovisning* och samtidigt redovisa vilka resultat som uppnåtts. Med utgångspunkt i redovisningen ska mediestödsnämnden kontrollera att stödet använts i överensstämmelse med regleringen. Redovisningen av hur stödmedlen använts uppges kräva viss ekonomisk kompetens och förslagsställaren uppskattar att arbetet borde ta mellan en och fem timmar i

anspråk. Denna kompetens bedömer förslagsställaren borde finnas inom respektive medie-företag. Denna administrativa kostnad uppges vara en engångskostnad i samband med varje redovisning av det stöd som beviljats. Till den ekonomiska redovisningen anges det även ska bifogas en revisionsrapport från en oberoende kvalificerad revisor eller auktoriserad revisor.

Avseende specifikt förutsättningarna för stödformerna i det nya mediestödet anges att nivån på det *allmänna redaktionsstödet* baseras på det allmänna nyhetsmediets stödgrundande kostnad, vilket i det nya mediestödssystemet utgörs av mediets lönekostnader inklusive sociala avgifter. Den sökande behöver därför bifoga ett ekonomiskt underlag över dessa kostnader i ansökan. Tidsåtgången för att ta fram uppgifterna anges vara beroende av bland annat storleken och omfattningen av verksamheten. Även sökandes kostnader som är förknippade med utgivningen av det allmänna nyhetsmediet uppges ska redovisas. Uppgifterna anges hämtas från mediets senast upprättade årsredovisning eller motsvarande årsbokslut. Åtgärderna anges därför bedömas ligga inom ramen för en verksamhets normala bokföring och bör enligt redogörelsen i konsekvensutredningen kunna genomföras på ett par timmar av en person med insikt i verksamhetens ekonomi. Denna administrativa kostnad uppges vara en engångskostnad i samband med varje ansökan om stöd. Också dessa underlag anges ska granskas av en oberoende kvalificerad revisor.

För insatser inom ramen för det utökade redaktionsstödet bör på motsvarande sätt flertalet uppgifter om insatsen, inklusive kostnadsberäkningar redan finnas, enligt förslagsställaren.

Utöver grunduppgifter och underlag för redovisningen av om vissa allmänna förutsättningar för mediestöd är uppfyllda anges det också gälla för övergångsstödet enligt MPRT:s utkast till föreskrifter enbart ett krav på att i samband med ansökan ge in en ekonomisk redovisning av rörelsekostnaderna som är förknippade med utgivningen av mediet.

Som exempel på *tidsåtgång för det administrativa arbetet* med anledning av ansökan om stödformer i det nuvarande mediestödet anger förslagsställaren att en av de större svenska mediekoncernerna som ger ut titlar i flera regioner har uppgett för MPRT att det tagit ett par arbetsdagar för bolaget att söka stödet för lokal journalistik för de orter koncernen haft stöd för och sökt stöd för. Eftersom koncernen beviljats ett treårigt stöd för flera områden, har de senaste två åren inneburit ett mindre omfattande arbete. Redovisningarna av beviljat stöd uppges ha haft ungefär samma omfattning i arbetstid räknat, särskilt som det också inneburit revisorskontakter och förklaringar.

En annan av de större koncernerna har uppgett att koncernen har en central ekonomifunktion som utför ekonomitjänster för koncernens samtliga bolag och titlar. Ekonomifunktionen anges ansvara för framtagandet av underlag samt hantering av ansökningar och redovisningar för alla typer av stöd för koncernens titlar. Information till delar av underlaget anges inhämtas från respektive titels redaktionschef. Det anges också att, i och med att mycket av den information som ska redovisas är antingen av formell karaktär eller återkommande i varje ansökan eller redovisning, är det mest tids- och kostnadseffektivt att ett fåtal personer hanterar samtliga stöd. Givet de totala mediestödets storlek uppges det främst vara koncernens redovisningschef tillsammans med koncernens CFO som hanterar ansökningarna och redovisningarna. Det anges medföra att timkostnaden blir förhållandevis hög för det nedlagda arbetet. Tidsåtgången och kostnaden för den administrativa processen för att ansöka och redovisa stöd uppskattas till totalt 256 000 kronor (213 timmar), driftsstöd 42 000 kronor (35 timmar), redaktionsstöd 13 000 kronor (10 timmar) och stöd för lokal journalistik 158 000 kronor (132 timmar).

En mindre koncern uppges som exempel på tidsåtgång för att söka stödet för lokal journalistik angett för en av sina titlar att den tid det tagit för redaktionen att söka stödet i nio svagt bevakade områden uppgått till cirka 13,5 timmar. Den tid ekonomiavdelningen lagt ner på samma ansökningar anges ha uppgått till cirka 29,5 timmar. Redovisningen av samma stöd anges för ekonomienheten uppgått till cirka 31,5 timmar.

Gratistidningarnas förening har uppskattat tidsåtgången för att söka redaktionsstödet till 30-40 timmar per titel och uppger att stödkostnad beror på timkostnad. Uppskattningsvis skulle det innebära en kostnad om 30-40 000 kronor för att söka stödet. Det anges oftast vara ägaren själv, en ekonomiansvarig eller ekonomikonsult som hanterar ansökan för dessa titlar.

Ett distributionsföretag har uppgett för MPRT att de uppskattar att det tar cirka en timme för ett tidningsföretag att söka distributionsstöd för en titel. Detta sker för nuvarande stöd enbart en gång och alltså inte varje år som i det nya mediestödssystemet. Då processen är automatiserad, tar det inte mer än några timmar per månad för distributörsföretaget att färdigställa fakturor och underlag till MPRT. Detta för att företaget sedan ska kunna förmedla stödet. Kostnaden uppskattas till 500 kronor. Ansökan om att förmedla stöd tar uppskattningsvis en timme. En sådan ansökan behöver endast göras vid ett tillfälle, såväl enligt nuvarande regler som i det nya systemet.

Förslagsställaren framhåller också att regleringen inte medför några kostnader eller andra förändringar för de medieaktörer som väljer att inte söka mediestöd.

Regelrådet gör följande bedömning. En del av de kostnader som redogjordes som administrativa kostnader är, som förslagsställaren också tar upp, att klassa som andra kostnader, exempelvis utvecklingskostnader. Förslagsställaren nämner också att en del kostnader är administrativa engångskostnader, avseende redovisningen av de stöd som beviljats⁵. Såvitt Regelrådet förstår ska sådan redovisning genomföras årsvis och borde rimligen därmed betraktas som en löpande (dvs. årligt återkommande) kostnad. Trots denna brist är redogörelsen avseende de administrativa kostnaderna utförlig och kan godtas.

Regelrådet finner redovisningen av administrativa kostnader godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Att främja tillgängligheten till det redaktionella innehållet för personer med funktionsnedsättning uppges kräva viss kunskap och att till exempel genomföra och tillämpa gällande standard för digital publicering och således vara förenat med kostnader. Villkoret i lagen om mediestöd anges emellertid vara utformat som ett grundläggande krav. Enligt 5 § andra stycket förordningsförslaget uppges att den tekniska och det allmänna nyhetsmediets storlek och ekonomiska förutsättningar ska beaktas. Enligt MPRT:s föreskrifter ska också det allmänna nyhetsmediets tekniska förutsättningar beaktas (21 §). Det uppges också finnas möjlighet för företagen att välja mellan olika tekniker för att öka tillgängligheten. Små och resurssvaga aktörer ska kunna genomföra mindre insatser än de aktörer som är stora och resursstarka.

Ett nytt krav i förhållande till tidigare regler anges vara det så kallade demokrativillkoret i 6 § 1 lagen om mediestöd. Enligt villkoret, del av de allmänna förutsättningarna för mediestöd, får

⁵ Sida 15 i konsekvensutredningen.

mediestöd lämnas till allmänna nyhetsmedier som har en publicistisk verksamhet som inte *väsentligt verkar mot* grunderna för det demokratiska styrelseskicket eller väsentligt är i konflikt med respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, värdighet och personliga integritet. Villkoret ska enligt propositionen tillämpas restriktivt.

Det uppges att villkoret endast bör kunna utesluta att stöd kan lämnas till medier om dessa i sin publicistiska verksamhet bär ansvar för mer allvarliga överträdelser av de krav som följer av villkoret eller sin verksamhet genomför systematiskt upprepade publiceringar som väsentligt verkar mot demokratiska värderingar. Mot bakgrund av att villkoret ska tillämpas restriktivt bör det inte innebära några förändringar i verksamheten för den absoluta merparten av de aktörer som väljer att ansöka om mediestöd.

Regelrådet gör följande bedömning. Så som förslagsställaren tar upp under redovisningen av de administrativa kostnaderna lämpar sig en del av redovisningen bättre under detta avsnitt. Ett typiskt sådant exempel är kostnader relaterade till 49 § 18, om att bifoga en revisorsrapport från en oberoende kvalificerad revisor. Sådana kostnader hade med fördel kunnat förtydligas, särskilt eftersom de verkar bli betydande. Detta blir särskilt relevant mot bakgrund av de berörda företagens kraftigt varierande förutsättningar utifrån storlek och såväl administrativ som ekonomisk kapacitet.

Redovisningen hade även stärkts av tydligare jämförelser med nu gällande ansökningsförförande för att framhålla skillnaderna.

Trots denna brist anser Regelrådet att det finns tillräckligt med information i redovisningen för att förstå hur de berörda företagens verksamheter påverkas och vilka kostnader förslagen beräknas medföra.

Regelrådet finner redovisningen av andra kostnader och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det nya mediestödet anges vara teknikneutralt. Enligt förslagsställaren innebär detta att nyhetsmedier kommer att omfattas av stöd på samma grunder och det ekonomiska stödet fördelas jämnare och mer rättvist mellan olika nyhetsmedier jämfört med dagens system med parallella stödformer i presstödet (rättighetsbaserat) och mediestödet (fördelas i mån av medel). Förslaget anges därmed påverka konkurrensförhållandena för företagen som berörs i mindre utsträckning än nuvarande stödformer i press- och mediestöden.

Vidare anges det vara viktigt, eftersom redaktionsstöd och övergångsstöd kommer att ges i mån av tillgängliga medel, att säkerställa att ansökningar behandlas likvärdigt och att stödet bara går till sökande som uppfyller uppställda krav. Föreskrifterna i sig anges inte ha någon större påverkan på konkurrensförhållandena mellan företagen.

Regelrådet gör följande bedömning. Delar av redovisningen av vilka kostnader förslaget bedöms medföra, exempelvis förslagsställarens exemplifiering genom kontakt med en av de större mediekoncernerna med "en central ekonomifunktion som utför ekonomitjänster för koncernens samtliga bolag och titlar" samt sett till att en del företag har mer effektiva rutiner för leverans av e-plikt till Kungliga biblioteket – vilket förslagsställaren framhåller lär medföra att sådana företag får mindre kostnader att genomföra de nödvändiga mätningarna – gör det tydligt att förslagen i remissen kommer att påverka de berörda företagen olika i och med deras väsentligt olika förutsättningar. Detta är såklart inte förvånande och redogörs också för i konsekvensutredningen. Resonemang avseende vad detta kan komma att innebära för

branschen och om det riskerar att medföra utslagningar hade dock behövt utvecklats i konsekvensutredningen. I synnerhet eftersom det framhålls att företagen är så pass beroende av stöden. Gränsdragningen för vilka som har rätt till stöd hade också behövt beskrivas tydligare. Konsekvensutredningen brister i dessa delar.

Det framstår också som att stöden kommer verka för att cementera branschen och göra det svårare för mindre aktörer att etablera sig. Även detta borde förslagsställaren resonerat kring.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det uppges att vissa aktörer skulle kunna anse att de uppgifter som krävs in för att få stöd är alltför omfattande och därför avstå från att ansöka om stöd. Flera kvantitativa krav anges dock, enligt MPRT:s bedömning, kunna komma att preciseras i den kommande förordningen om mediestöd vilket anges innebära att myndigheten bedömer att de begärda uppgifterna är nödvändiga för prövningen av om stöd ska beviljas. Detta anges bland annat ha sin grund i att det är fråga om ett statsstöd som måste vara förenligt med den inre marknaden och de övriga krav som regeringen har valt att ställa upp.

Regelrådet finner redovisningen förslagets påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges att mediestöd enligt lagen om mediestöd och förordningsförslaget kan sökas av såväl stora mediekoncerner som små medieaktörer. Förslagsställaren menar att det i föreskrifterna tydligt anges vad en ansökan ska innehålla, vilket uppges göra det tydligt och lätt att förstå även för mindre företag vad som efterfrågas.

Även ansökningsförfarandet anges vara utformat så att det innehåller tydliga anvisningar om vilka uppgifter som krävs. Det uppges också att MPRT ska publicera tekniska anvisningar för mediemätning på sin webbplats och i andra anvisningar på webbplatsen ytterligare förtydliga vad ansökan ska innehålla.

Flera av de begrepp och uttryck som används i lagen om mediestöd och som förklaras i propositionen anges också förklaras i föreskrifterna. Detta uppges vara ovanligt i föreskrifter, men avsikten förslagsställarens anges ha varit att förenkla framför allt för de mindre aktörerna och ge en god helhetsbild av de förutsättningar som gäller för stöd.

Det uppges vidare att något avkall på att behöva redovisa att förutsättningarna för mediestöd är uppfyllda för de mindre aktörerna inte kan göras då det är ett krav för att beviljas stöd. Det uppges också komma att finnas tydliga anvisningar om hur handlingsplan för tillgänglighet ska utformas.

Gällande kraven på andelen redaktionellt material och andelen exklusivt, egenproducerat redaktionellt material uppges det finnas möjlighet att använda ett kostnadsfritt allmänt tillgängligt mätverktyg, vilket i första hand bör underlätta för mindre företag. Det anges också vara möjligt att genomföra manuellt utan krav på automatisering.

Regelrådet gör följande bedömning. En del av den kritik som Regelrådet framförde under bedömningspunkten avseende förslagets konkurrenspåverkan har bäring också under denna bedömningspunkt. Det finns dock viss redovisning och att förslagsställaren genomgående varit transparent med att förslaget kommer att drabba mindre företag hårdare än företag med en mer välutvecklad administrativ kapacitet bidrar till att redovisningen kan anses godtagbar i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att konsekvensutredningen brister avseende redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för de berörda företagen. Gränsdragningen för vilka som omfattas av stödet hade behövt tydliggöras.

Övriga delasppekter i konsekvensutredningen bedöms hålla tillräckligt god kvalitet.

Konsekvensutredningens kvalitet hade kunnat höjas genom tydligare jämförelser med de berörda företagens kostnader för att söka nuvarande stöd. Det finns dock ansatser till detta, vilket är positivt. Sammantaget är konsekvensutredningen väl genomförd.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 30 augusti 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Stig-Dennis Nyström.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Stig-Dennis Nyström
Föredragande